

agrárium számára pl. igen hasznos a Justyák János meteorológus professzorral közösen készített hegyaljai fagykártérkép.

A Pinczés életmű kiemelkedő eredményeként értékelhető a Bodrogkeresztúri-medencében végzett tájökológiai kutatómunka. Ezen munkában olyan kiváló geográfusok, szakemberek, mint Justyák János, Varga Zoltán, Kerényi Attila, Süli-Zakar István, Csorba Péter, Martonné Erdős Katalin mellett egyetemi hallgatók is részt vettek.

Pinczés Zoltán kutatásai a Zempléni-hegység tudományos megismerésén túl gyakorlati jelentőségűek, mert fő hangsúlyt kapott benne a világhírű Tokaj-hegyaljai borvidék földrajzi vizsgálata, elemzése, szőlő (bor) szempontú értékelése. Pinczés professzor és kutató csapata úttörő jellegű munkát végzett a Zempléni-hegységben s ezen belül Tokaj-Hegyalján, miközben bevezette tanítványait a tudományos kutatómunka titkaiba. Saját kutatásai közepette mindig is nagy gondot fordított a jövő geográfusainak elméleti és gyakorlati képzésére, a szeretett magyar föld, ezen belül Zemplén alaposabb megismertetésére. Csodálatos lelkesedéssel oktatta-nevelte tanítványait. Ezért is fáj, megdöbben elvesztése.

Számos tanítványod nevében búcsúzunk Tőled, kedves Tanító Mesterünktől, Professzorünktől! Nyugodj békében!

Boros László, Nyíregyháza

Pinczés Zoltán 1926–2011

Alig több mint 3 héttel 85. születésnapja előtt érte a halál. Tanszékünk már a születésnap köszöntés formáját tervezgette – hisz tudtuk, hogy súlyos betegsége ágyhoz köti, ezért valami egyedi formát és különleges ajándékot próbáltunk kitalálni – de a köszöntést nem tudta megvárni. Pedig jelenlegi tanszékvezetőnk, Csorba Péter professzor jó ötlete gyorsan haladt a megvalósítás felé: egy olyan kis albumot hozott létre egyik kolléganőnk segítségével, amelyik bemutatja a debreceni földrajzi tanszékek szinte minden zugát, a Professzor Úr számára is kedves tárgyakat, eszközöket mai állapotukban, hisz ő már egy éve nem láthatta azokat.

Igen, így nagybetűvel: Professzor Úr. Ha valaki a Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszéken ezt a két szót bármilyen összefüggésben kimondta, mindenki tudta, hogy Pinczés professzorról van szó. Legtöbb neves egyetemen egy-két jelentős személyiséghez kötünk egy-egy szakmai korszakot. Ilyen korszakként emlegetjük a Borsy – Pinczés korszakot, ami a 70-es évek kezdetétől jó két évtizedet ölelt fel. Mindketten Kádár László munkatársaiként váltak kutatókká. Halkszavú, de kemény főnökük iskolateremtő, nemzetközi tekintélynek örvendő professzorként jó úton indította el őket tudományos pályájukon.

Pinczés professzor 1951-ben tanársegédként kezdte el egyetemi pályafutását, s 1963-ban már docensi kinevezést kapott. Ettől kezdve szisztematikusan törekedett egy új kutatócsoport, majd tanszék létrehozására és saját kutatási elképzelései megvalósítására. A tanszéképítés abban az időben sem ment könnyen: új státuszokra volt szükség, de a Kossuth Lajos Tudományegyetem akkor sem dúskált a pénzben. Professzor Úr kitartó munkája 1972-ben hozta meg első eredményét.

Ebben az évben a Gazdasági és Regionális Földrajzi Tanszék vezetője lett, és a tanszéken belül létrehozta a regionális földrajzi kutatócsoportot: három fiatal beosztottját maga köré gyűjtötte, s velük újnak számító kutatást indított el. A Zempléni-hegység déli részén,

Bodrogkeresztúr közelében egy 9 km²-es területen komplex táj kutatást végeztünk Pinczés professzor irányításával. A kutatók mellett 8–10 hallgató és egy technikus is dolgozott a négy nyáron át tartó terepmunkák során, sőt évekig tanév közben is végeztünk sorozatméréseket. A néha kifejezetten megerőltető terepmunkát is szívesen végeztük és végezték a hallgatók is, mert a jó hangulatú beszélgetések, vicceselések, ugratások az esti tábortűz mellett valamennyiünkben kellemes élményeket hagytak. A bodrogkeresztúri munka tudományos eredményeit mi sem bizonyítja jobban, mint a több tucat publikáció (köztük önálló kötet is), és a kb. 30 szakdolgozat, ami az itteni vizsgálatokon alapult. A bodrogkeresztúri csapatmunka fontos eredménye, hogy az ott dolgozó hallgatók nagy része akkor tanulta meg a tudományos munka alapjait, és közülük többen ma már tekintélyes kutatókká váltak. Tanszéképítő, tevékenysége 1990-ben érte el a csúcst: vezetésével megalakult az Alkalmazott Tájföldrajzi Tanszék a jelenlegi Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék jogelődje.

Pinczés professzor egyéni kutatási területei szerteágazóak: a hazai középhegységek (ezeken belül elsősorban a Zempléni-hegység) harmad- és negyedidőszaki felszínfejlődésével évtizedeken át foglalkozott és ért el figyelemre méltó eredményeket. A jelenkori fagy felszínformáló hatásának kutatásában nemzetközileg is elismert eredményekre jutott. (E munkája alapján lett a földrajztudomány doktora = az MTA Doktora.) A fagyhatás geomorfológiai szerepének vizsgálatához saját tervezésű fagykamrát építtetett, ami egyedülálló volt az országban, s azt itt végzett kísérletei az akkor még újdonságnak számító kísérleti geomorfológia elterjedéséhez is hozzájárultak. Talajeróziós terepi mérései már az 1950-es években is a kvantitatív geomorfológia hazai megalapozását segítették elő.

Pinczés professzor tudományos és tudományszervezői tevékenysége elismeréseként számos kitüntetésben részesült. Számára legkedvesebbek a Lóczy Lajos-emlékérem (1987), a Magyar felsőoktatásért emléklakett (1994) és a Teleki Sámuel-érem voltak. Más típusú elismerést jelentettek a szakmai testületekben betöltött funkciói: 1987–1998 között a Kárpát-Balkán Geomorfológiai Bizottság elnöke, ugyanebben az időszakban a Nemzetközi Tájökológiai Társaság magyar nemzeti szekciójának elnöke. 1992-ben a Magyar Földrajzi Társaság – legnagyobb elismerésként – tiszteletbeli tagjává választotta.

Professzor Úr oktatási tevékenysége is kiemelkedő volt: felsorolhatatlanul sok tanítványa szerepelt kiválóan az Országos Diákköri Konferenciákon, kétszámjegyű azok száma, akik nála vagy az ő segítségével doktoráltak, s tanítványok sora dolgozik ma már egyetemeken, főiskolákon, kutatóintézetekben. Élete végéig szerelme maradt a Kárpátok. Oly mélységben ismerte a hazánkat körülölelő magashegységet, hogy egyes részeiről külön-külön könyveket, egyetemi jegyzeteket írt, s személyes terepbejárásaival, megfigyeléseivel maga is hozzájárult a magashegység tudományos megismeréséhez, nem utolsósorban a megismertetéséhez. Évtizedeken át tartott a Kárpátokról speciális kollégiumokat, amelyekre mindig sok hallgató jelentkezett, s tanítványai őszinte tiszteletét vívta ki nagy tudásával. A természetföldrajz szinte minden területét tanította. A hallgatók számára a legfélelmetesebb vizsga Európa természetföldrajza volt. Bizony, sokan megbuktak, de aki átment a vizsgán, biztos, hogy tájékozott volt kontinensünk természetföldrajzából.

Tanszékünk jelenlegi tagjai valamennyien az ő tanítványai. Tisztelettel és szeretettel gondolunk rá, s emlékét megőrizzük.

Kerényi Attila, Debrecen